

Bálint Tibor

Szobafogság

Tudom, hogy nehéz velem kijönni, de viseljete el valahogy! – kiáltozott Testőr, és úgy ment végig a konyhán, mintha ez volna az intrádája. Hiszen én érettetek veszekszem, verekszem, bohóckodom, érettetek feszítem keresztre magam, és ti mégse értetek meg, mégse szerettek engem?... Hát akkor kiket szerettek, mondjátok meg, hogy én is igyekezzem olyan lenni: a melákat, csöndeseket, nyálasakat, akikkel nincs soha semmi baj?... No látod, én ezeket patkányméreggel irtanám ki, édes appikám!...

Az író abroncsként szorította ujjait a homlokára, s már-már felnyögött a színész ismétlődő rohamaitól; azért is jött ki a dolgozósobából a konyhába, mert remélte, hogy itt közömbösebb dolgokra terelődik a beszélgetés; Testőr azonban úgy érezte, csupán a díszlet változott, s még magasabb hangon folytatta. Fülledt augusztusi este volt, a szomszédra nyíló ablak mögött diófa koronájának sötét lombja komorlott, s olykor, a színész mozgó árnyékát látván, el-elmordult a kuvasz.

– Ne üvölsz, könyörgöm! – mondta az író, és sírósan pillantott fel. – Mindjárt talpon lesz az egész utca!

– Hát aztán?! – A színész derűs megütközéssel nevetett. – Legalább bohócot lássanak, ha színházba nem járnak. Egyébként a te utcád azt az Isten háta mögötti kisvárost idézi fel bennem, ahol Thália szekeréből kiborultam!

És, miközben a házigazda csüggedten és megadón visszahajította az asztalra a fejét, elmondta neki a történetet.

Este érkezett meg vidékre; a kisváros hamar elnéptelenedett, csak egy emeletes épület ablakai szórtak erős fényt a piactér közelében, s ő már messziről tudta, hogy báloznak. A zenekarból, amely a katyusát játszotta, kirikított a harmonika szólója, néhányan borízűen kornyikáltak, mások az ütemet verték csattogó tenyérrrel, és a kerekre nyírt fejek, mint valami szórlabdák, egyenesen szállkostak fölfelé. Testőr kigombolt kabátban állt a járdaszélen, fémpénzekkel többször is megcélozta az ablakot, míg végül mellényre vetkőzött zömök férfi hajolt ki a sötétbe: „Ki marhászkodik ott?” – nézett le a mélybe, ahol egy áhitatos arc lebegett: „Én vagyok, Testőr Gyula, a színészetek: hát nem is örültök, hogy megjöttem?” A köpcös mogorván tűnődött, mint akit a borospohara mellől rángattak félre a pillanatnyi szünetben, aztán visszahúzódott: „Menjen dolgára, ez zárt körű összejövettel!” A komédiás megrázta a fejét, mint aki azon bosszankodik, hogy nem ismerték fel, és dühében a legnagyobb színészek nevét kiáltotta a magasba, de a mellényes, mielőtt berántotta volna az ablakot, még beletalpalt a szavaival: „Ide figyeljen, atyafi: tőlem lehet Lőrinc Olivér vagy bárki, akkor is azt mondom, menjen az anyjába!” Testőr arca most csalódottan a föld felé billent, és a fényvel együtt a mosoly is leszaladt róla. „Az anyámat szidta, a meghalt édesanyámat!” – matatott kábultan az útszélen, és a következő pillanatban zengve beszakadt a felső ablak, ahol az imént még a zömök dugdosta ki a kakukkfejét. Előbb a kapus szaladt elő az épületből, kezében husággal, de már dübörgött, ordítózástól visszhangzott az egész lépcsőház s a kapualj is. Tucatnyi sötétruhás borbélykölni- és verítékszagú alak rontott a színészre, leteperte és rugdálni kezdte, a komédiás pedig a tenyerét az arcára szorította, hogy kivédje az ütlegeket... „Jaj, jaj! – kiáltozott fetrengve. Ne öljete meg, testvérek!... Egy Somlayt, egy Cserkaszovot öltök meg...”

– Rendben van, sajnálom, hogy így fogadtak – mondta végül a házigazda –, de beszélj halkabban...

– Hogyhogy halkabban? – állt meg a színész a konyha közepén sértett csodálkozással. – Miért halkabban?... Tudod-e, mi következett ezután?... Már kora reggel leadták a dirinek a drótot, hogy veszélyes alak vagyok, így hát csak próbaidőre szerződtetett az a szemét... Én játszottam a legtöbb címszerepet, és mégis úgy pillantott rám, mint akit kegyelemkenyéren tart... És beleröhögött a legnagyobb pillanataimba... Egyszer például a Hamlet-monológba... Mondom a szöveget, és a tetűláda fölűvölt a kulisszák mögött, ahol előadás alatt valami hentesmesterekkel verte a blattot: „Hatvanszáz ulti!”... Előadás után aztán bementem az úrhoz úgy kosztümosen, törrel; egyedül volt, én meg szépen bezártam az ajtót, és a kulcsot zsebre vágtam: „Szóval neked az életem szimpla zsuga, mi?... No ne kapkodj, ne rémüldözz, kisapám... Csak azért jöttem, hogy beszélgessünk egy kicsit... Miért hányódom én egy éve lakás nélkül az utcán?... Miért kapom a legkisebb fizetést?...” És képzeld, úgy begatyázott a pali, hogy kilépett az ablakon, és mindjárt hallottam is, amint begyűjtja az Opeljét... Már fordult ki a kapun, amikor utánavetődtem: „Állj meg, te szemét!... Vérem a kocsidon, nem látod?!” – üvöltöttem.

– Rendben van, de most ne ordibálj! – szólt az író.

Testőr végül abbahagyta, s fáradtan, szomorúan himbálta magát; aztán legyintett, és elmosolyodott:

– Itt csücsülsz egyedül ebben a nagy lakásban, és azt mondod, nem tudsz befogadni egy éjszakára... Induljak neki a sötét éjszakának, mi?... Kóricáljak étlen-szomjan... Uram, Istenem, mintha nem tudnám, mire megy ki a játék... Mintha nem tudnám, hogy te, az én lelkes barátom is szabadulni igyekszel tőlem... Mert átkozott kellemetlen természetem van, és kizökkentelek a megszokott írói hangulatodból... De hát mit várjak másoktól, ha már ti sem értetek meg engem?... Hiszen én értetek veszekszem, verekszem, bohóckodom, nem látjátok?! Nem halljátok?!... Miért nem szerettek engem, miért szolgáltattok ki saját magamnak?... És még ezt a tiszta, szent szót meritek kiejteni a szátokon, hogy Barátom?... Elég volt ebből a komédiából: ezt halálos komolyan meg kell tárgyalnunk!

Hirtelen kulcsköteget vett ki a zsebéből, az író kulcsait, bezárta a konyhaajtót, és leült szembe a barátjával:

– Kezdjük hát, de minden köntörfalazás nélkül... Mert addig ki nem mozdulsz innen, amíg meg nem valold a színtiszta igazat!...

Malomárok

Négy hét múlva visznek katonának; ha addig elkerülnök egymást, postalapot küldök. Na, szevasz, javulj meg, de nehogy eszedbe jusson csomagot küldeni, mert kiröhöglek a fiúkkal... Zengeni fog a kaszárnya a röhögésünktől, hallod?... A te korodban és a te helyzetekben többé semmit sem lehet büntetlenül elkövetni, még jócselekedetet sem...

Úgy tűnt neki, hogy a vonal túlsó végén lehullott és recsegve összetört a kagyló, aztán az egyenletes vonalhang, mint a fülzúgás, még sokáig kísértette az utcán. Bizonyára ezúttal sem volt hidegebb a fiú öhozzá a megszokottnál, de most mégis idegenkedést érzett a hangjában. Vagy talán nem is csak tartózkodást, hanem bújkáló haragot, sőt szemrehányást is?... „Én a te korodban, a te helyzetekben...” Mit kell értenie ezen?... Milyen az ő helyzete?

Ötvenhat éves és a közigazdaságtan tanára. Tizenhat éve vált el Ernától, aki már halott. Tódornak azonban aligha lehetnek emlékei róla, hiszen még óvodás sem volt, mikor ő eljött, és ha az évek így külön-külön áteresztenek is magukon némi fényt, egymás elé hullva

szürke réteggé válnak, mint a műanyaglapok, s mögöttük lassan elmosódik minden emlékezetre méltó...

E felismeréstől egyszerre fáradt lett, undorodóan pillantott a malomárok medrébe, s amint a korlát mellett lépdelt, viszolygását igyekezett valami szigorú, gyakorlatias gondolattal elfojtani. Mindjárt azon háborgott, hogy a pokolnak ezt az eleven kanálisát be sem tömik, le sem zárják, jóllehet nyáron bűzlik, mint a dögtelep; de a szándékolt zsémbelésből végül csöndes tudomásulvétele lett annak, hogy éppen a szép emlékek fakulnak meg és tűnnek el néha örökre, míg a rút, a megszegyenítő kirikit az időből... Bárhogy tekinti is azonban a múltat, Erna nem az a nő volt, akivel vitatkozni lehetett, akinek legalább az ellentmondásaiban megmérhette volna logikájának az erejét, elvonatkoztató képességét, ítéleteinek pontosságát; lehet, hogy ez nem is feltétele a jó házasságnak, de akkoriban még ő is annak tartotta, a kor divatja és követelménye szerint, s már az is felingerelte, ha kinyilatkoztatásaira Erna mosolyogva rábólintott.

Pedig, ha most visszatekint rá, okos asszonynak látja... Szerette a tréfát, játékot, odahaza is türelmes tanítónő maradt, s a férje komorkodását a maga kedélyes módján igyekezett ellensúlyozni. Egy ízben például, amikor ő tüdőgyulladásban feküdt, apró, bojtos sapkát horgolt a nagylábujjára, amelyet aztán elkeresztelt Mogorvának, s kipirulva, őszintén kacagott az ötleten.

Íme, mi minden jut hirtelen az eszébe...

És különös, hogy a kölyök mindig az anyja arca, hangja, mosolya mögül bukkan elő, amit eddig nem tapasztalt, pedig Erna már öt éve halott... Most már arra is emlékszik, hogy egy éjszaka a kicsi legurult a heverő széléről, de föl sem ébredt, s ők már azt hitték, hogy meghalt, s hol egymást nézték döbbenet, hol a lehunyt szemű, mozdulatlan csecsemőt...

Egy alkalommal Tódorka megébredt az ölekezés ritmusára, amely az ő zsenge idegeiben és friss tapasztalataiban másfajta képzeteket hozott mozgásba, s mihielyt felült, selypegve, de makacsul ismételte, hogy ő is akar hintázni... Mindez a kedves dolog nem történt volna meg, ha nem laknak társbérletben, ahol már a kicsike tisztántartása is gond volt, olyannyira, hogy ő, valahányszor a városban érte az esti harangozás, amikor fűrésztelni szoktak, loholni kezdett haza; tátogva és szuszogva törtetett fölfelé a lépcsőházban, mert azt képzelte, hogy a távollétében leejtik a gyereket a cementre; miután belökte a konyhaajtót, előrenyújtotta szétfeszített ujjait, akár a biztonsági hálót, hogy mihielyt a csöppseget kiemelik a vízből, azonnal odaugorhassék...

Most megállt; tanácstalan volt, úgy érezte, elvétette az irányt, mert szándéka szerint másfelé akart indulni, de vajon hová?... Ezekben a percekben oly közel volt hozzá házasságának a kezdete minden gyötrelmével és szépségével, hogy bűnbánóan nézte a park vörhenyes fáit, amelyek elzárták tekintete előtt a múltat ezen az őszi délelőttön. Lehetséges, hogy azóta már eltelt tizenöt év?... És hányszor ült le ő legalább beszélgetni Tódorkával ezalatt úgy, ahogy apa s fiú szokott tárgyalni?... Mit tudott ő róla eddig?...

Neki nem volt fia; neki egy lánya volt, Ágnes, akit kiskorától igyekezett magához édesgetni, hiszen tudta, hogy minden új házasság a gyerek pillantásán múlik: ő oldozza fel vagy kötözi meg a behurcolkodó idegent, egy-egy apró játék, sütemény nélkül soha haza nem ment, a térdén táncoltatta, meséket mondott neki, csupa kényszerűségből, hiszen utálta a meséket; ha elaludt a kislány, végigcirógatott rajta, és a félhomályban mosolyogva tapogatózott egy másik öröm felé, amelyre ilyenkor nagyon is méltónak érezte magát...

Tódor megjelent néha náluk, elüldögélt pár percig az előszobában, közben szipogott, köhécselt, mintha örökké náthás volna, s még azt a keveset is Lindától tudta meg, amit megtudott róla: az új asszony jobban átérezte a fiú magárahagyottságát, kifaggatta a tanulásról, a szükségleteiről, s gyakran az utolsó pillanatban szaladt be az ő dolgozószobájába, amikor a gyerek már odakünn volt a lépcsőházban, s izgatottan súgott neki valamit. Például ezt: „Cipő kéne a fiúnak, Tódor!... Tudod-e, hogy tizenhat éves letére már negyvenegyes lába van?...”

Ő pedig benyúlt a pénztárcájába, kivett két százezrest, és átadta Lindának; aztán csak ült elgondolkozva az asztali lámpa izzó fénykörében, és semmi egyébbe nem tudott gondolni egy ideig, mint azokra a hatalmas cipőkre, amelyeket szinte maga előtt látott az íróasztalon, mint két kis csónakot... Most ez is fáj, ez a tetten ért közöny. A különös és váltakozó érzésektől félszegnek, tehetetlennek érezte magát, s végül, amikor eldöntötte, hogy mit kell tennie, dühösen nyomta fejébe a kalapját, és félóra múlva már a fiúnál volt. Tódor pizsamában, papucsban fogadta őt, hiszen vasárnap lévén lebzselhetett. Egészen meglepte apja látogatása, s bújkáló cinikus mosollyal fordította felé szép, szakállas arcát.

– Édes fiam! – mondta a tanár kissé mesterkélt megütközéssel. – Te zokni nélkül járkálsz ebben a hidegben?

Tódor előre engedte, aztán leült vele szemben a fotelbe; ernyedten és otthonosan ült, állát hátrabilentve.

– Ne izgasd fel magad! – szóló pajtáskodón, de gúnyosan. – Hiszen tudod, hogy csalánba nem üt a ménkű...

A tanár nevetett, hogy ne rontson a helyzetén; nevetett büntudatból, szeretetből, féltékenységéből.

– El sem hiszem, hogy katonának visznek! – kiáltott fel később, amikor már mondani illett valami életbevágóbbat is. – Így eltelt az idő, kedves fiam?...

A gyerek előbb érdeklődve nézett rá, leste, vajon hova akar kilyukadni, hogy akkor nevesse szembe, amikor a szavai első hurokját veti majd elé, de közben hirtelen unott lett:

– Ti, közgazdászok mind az idővel vacakoltok! – legyintett ásitva. – És még nem is bölcséleti alapon; nektek az idő csak mint értékegység fontos: egy másodperc egy bani... Fogadni mernék, már azt is tudod, hány perce ülsz itt ingyen...

A tanár hangosan, de ijedten nevetett most fel, annyira célzásnak érzett minden szót. Tódor folytatta:

– Van egy osztálytársam. Azt mondja, ő kiskorától minden hajnalban megébred, és azon tűnődik, hogy egyszer a föld alatt lesz majd. Hát nem marhaság még gondolni is erre?...

A szeme az ásitástól könnyesen rezgett a szakáll fölött, és az apa e puhán mozgó bozótban is felismerte saját vonásait, s tekintetében a maga átható és kissé kételkedő tekintetét; ettől még zavartabb lett, méginkább elgyöngült. Remegő kézzel csatolta ki aktatáskáját, műanyag pohárban gesztenyepürét vett ki belőle, aztán a konyhába sietett, és kiskanalat hozott:

– Most pedig papálsz valami finomat! – mondta buzgón és elfogódottan. – Én magam etetek meg!... Én, az édesapád!.. Éppúgy, mint pici korodban!...

Odatérdelt a fiú mellé a szőnyegre, és biztatóan nagyra tátotta a száját; Tódor szinte döbbenet figyelte a jelenetet, még el is mordult, hogy mire való ez a cirkusz, de utána fölébredt benne az édesanyjától örökölt jósága, és kissé megszánta a térdeplő embert, aki rajongásában se látott, se hallott, akinek csak az volt a fontos, hogy fölnyíljen az ő szakállába bújtatott gyermekszája, és elfogadja tőle legalább az egyetlen kanál ételt.

Másnap az apa ismét eljött: a szeme, a kalapja, sőt még a táskája is ragyogott, miközben odaállította a tejesüveget a kapurács mögé, és közölte, hogy egész hónapra előfizetett a kihordónak; Tódorka pedig igyék minél több *tejcst*, mert az a tudónek, az izmoknak, a fogazatnak egyaránt jót tesz, és sose feledkezzék meg esténként kitenni az üveget a helyére...

Harmadnap már kora reggel kifilt hozott, kettészelve megkente vajjal, lágytojást főzött, és órájának másodpercmutatóján mérte aggódo arccal az időt; aztán ágyhoz vitte Tódornak a reggelit, és ragaszkodott hozzá, hogy falatonként ő dugdossa a szájába... Ettől kezdve naponta módját találta, hogy beállítson valamivel, hogy ott töltsön a régi lakásban egy-két órát.

Egy reggel azonban, amikor el akart surranni mellette az előszobában, Ágnes lobbanó tekintettel mordult utána:

– Mi történt veled?!... Mit sompolyogsz, mismáolsz egy ideje?... Mit szótök körülöttem?!... Linda terrorizál, mert azt mondja, elvettél tőle, te pedig, kegyelmes tanár úr, épp akkor hagysz magamra, amikor vergődöm..., amikor nincs kivel meg tárgyalnom semmit..., amikor pályára készülök... Az Isten verné meg az ilyen házasságokat és az ilyen szülőket!...

Odavágta a kefefésűt, és sirva kifakadt; de ő nem ért rá törődni vele, egy percig sunyin összehúzódott, mint aki rejteget valamit a kabátja alatt, aztán szó nélkül kiment, s mikor az utcára ért, valósággal fölujjongott. Már azelőtt eszébe idézte, hogy a fiú kiskorában megevett egyszer egy tányér lucskoskáposztát, és elhatározta, hogy ma azt főz neki. Vett egy fél rózsaszínre forrázott disznópofát, a piacon hatalmas fej káposztára alkudott meg, és már korán bezörgetett Tódorhoz.

– Képzeld, milyen cirkuszom volt! – dicsekedett cinkos kacscintással, miután letette a terhét. – Féltekeny lett Ágnes reád; azt mondja, hogy megtagadtam őt!...

A fiú gyanús szótlansággal hallgatott, még félre is fordult tőle, s mikor ismét ránézett, szinte feldúlt volt:

– Igaz van annak a lánynak: mit akar maga tőlem?... Csak nem ébredt fel szívében az apai szeretet?... És ha fölébredt, nem akar alamizsnával megvizasztalni?...

– De fiam..., édes Tódorkám... – A tanár kinyújtotta a kezét, sápadt volt, arcán szétmázolódt a megalázottság mosolya. Már a magázás is sértette. – Ne beszélj így velem, az Istenre kérlek!...

A fiút azonban valóságos dühroham kapta most el; végre tártá az ablakot, aztán megragadta a káposztafőt és a becsomagolt disznópofát, és kilökte a kertbe a bokrok közé.

– Hagyjon már békén! – üvöltötte. – Elegem volt ebből az elkésett játékból!... Hagyjon magamra, érti?!

Egy negyedóra múlva a tanár gyűröten, megöregedve, összerúgda lélekkel baktatott végig az utcán.

„Bizonyára igaza van a kölyöknek – gondolta, mintha valami belső hang sírdogálna elő az emlékei mélyéről. – Mert egy asszonyt el lehet hagyni büntetlenül, de egy gyereket soha... Egy gyerektől csak a halál választhat el bennünket...”

Paroles, Paroles, Paroles

Jaj, meg fogok halni! – mondta a szívéhez kapva, és elfehéredett ujjai szétágaztak a mellén, amint ott ült a tóparti asztalnál, előtte egy korsó sör. Két barátja, az író meg a rádióriporter vele hallgatózott ugyanazzal az aggodalommal, s csak akkor mozdultak meg, amikor látták, hogy ő mosolyogva, sietősen int: ne akadjanak fenn ezen, hiszen ővele gyakran megtörténik... Odabentről, a csónakházból kihallatszott a gépi zene – Dalida énekelt kellemes, de kissé már napszitta hangon, mintha egész délután bárkában ringatózott volna hanyatt fekve, s most kiszikkadt volna:

– Paroles, paroles, paroles...

A dallam fölött látta a kiégett tekintetet és a megnyúlt arcot, amelyet a tévé képernyőjén is felismert, amikor utoljára hallotta énekelni őt a brassói könnyűzene-fesztiválon. Ez már akkor sem lepte meg, hiszen tudta, hogy kábítószerekkel pusztítja magát, s egy napon belesimul majd a marihuána halványkék kódéba... Mielőtt visszahajolt volna az asztal fölé, egy pillanatra még eléje tűntek annak a képeslapnak a fotói, amelyek Dalida milliomos férjének a temetését részletezték; vajon miért is lőtte agyon magát?...

– Paroles, paroles, paroles...

Szavak, szavak, szavak... Hiába mosolygott, hiába erőlködött udvariasan, mert immár csak önmagára tudott figyelni, s mihelyt módját lelta, föl is állt, és elköszönt a társaitól. Különös sejtés és szorongás fogta el; miközben feltűrt gallérú ballonkabátban, zsebre dugott kézzel ment a sétányon, úgy érezte, nem szabad kilépnie a rozsdás lombú fák alól a zajba, füstbe, tolongásba, mert akkor a saját kezével vágja el annak az óriási mesterséges szívnak a tápláló ereit, amelyet most a sétatér jelent számára, fáival, bokraival, fanyar, hűvös illatával...

Leült egy padra, fejét becsüngette a térdei közé, és mosolygott, mert a szorongására időnként másfajta érzés következett: valami zengő fényesség terjedt szét benne, hogy egyszerre érintkezzék éggel és földdel, átélve a lét kötöttségét és teljes eloldottságát, mégpedig oly gyors váltakozásban, mintha a sors mindkét lehetőséget sürgetően fölkinálná, hogy válasszon; azonban tudta, hogy csak játék ez, a lélek utolsó önvigasztalása, káprázat, amelynek fala mögött súlyos rögök hullanak...

– Paroles, paroles, paroles...

Valaki ismét belökhett egy pénzdarabot a wurlitzerbe, mert Dalida feltápáskodva ismét énekelni kezdett; de többé nem tudott figyelni rá, mert miközben a szíve tájékát tapogatta, arra gondolt, hogy talán jobban kellett volna kímélnie magát: kevesebbet dolgozni, sosem éjszakázni, hat-nyolc cigarettánál többet nem szívni, füstert, izgatószerket nem használni, kerülni a veszekedést, mérsékelten élni, s inkább befelé figyelni. Így oktatta a drága, jó Rafael Fülöp, és az ujjait fölemelte, mint a nádpálcát: ha nem ügyel magára, legfőképpen öt éve van még hátra!...

És ő nem ügyelt, mert mások voltak a körülmények, semhogy ezt a beteg nyugdíjasra kiszabott életet élhette volna, és néha úgy rohant végig tíz emelet magasságában egy árva és magányos deszkán, hogy csak akkor pillantott alá a kék semmibe, amikor a kőművesek kiáltozni kezdtek, hogy az állás még nincs kész. És elszívott két doboz cigarettát reggeltől estig, de még hármát is, és őrjöngött, ha nem hozták idejében a cementet, épületvasat, téglát, ha tunyaságba fulladt a munka; és izgatószernek ott volt az ő szarrá ment házassága, azóta, hogy Irma többé nem akart hányódni mellette, elhagyta őt, és az anyjához költözött a kislánnyal, akit ma is azzal ámit, hogy ő mesepalotát épít a szerecseneknek Zambia-Bambiában...

Mi marad még, mivel enyhíthetne még az önvádon? „Számolnod többé semmivel sem lehet, itt már minden szám imaginárius!” Ismét elmosolyodott, és közben az estére gondolt, amikor újra Vele lesz a társaságban, azzal a szegénykével, aki éppúgy ég és föld között lebeg, mint ő most, s valami hasonló mese szerint a kislánnyal bizonyára négyeket gyógyít ugyancsak Zambia-Bambiában, vagy álmokat épít fekete könyvekből... És újra összeölelkeznek a táncban, de úgy, hogy ne legyen feltűnő, és az ő tekintete ezen az estén sem fogja kérdezni attól a másik tekintettől, hogy meddig kell még bujkálnia, hogy miért nem vállalja Éva is ugyanazt a világ előtt...

– Paroles, paroles, paroles...

Átöltözött, két fehér zsebkendőt is tett a zsebébe, s mielőtt elindult volna, megnézte, hogy könnyen hozzá lehet-e férni az igazolványához, ha útközben baj éri... Nem érzett sem görcsöt, sem nyilallást, csupán a korábbi szorongás oldódott valami csöndes megindultságig benne. Az utcai lámpák sápadt égőit szinte szikrázni látta, mindennek éles, határozott vonala volt előtte. Úgy szívta be a levegőt, mint aki tubakol, és az erjedt körte illatát valósággal kiszűrte az őszi nyirkosság és az ázott föld szagából...

A társaság már előlegeitette magát szilvóriummal, konyakkal, lengyel vodkával; örvendezve, zajosan fogadták, csak Éva került elő kissé később, kissé szégyenkezve, de csak még szebb volt pirosan izzó arca a könnyű, szilvakék ruha fölött, s mikor táncolni kezdtek, néma és szemérmes bocsánatkéréssel az ő vállára fektette a fejét, végigcirógatta az arcát, aztán fölpillantott rá kérdő-mosolyogva;

de amikor látta, hogy ő is mosolyog, beszélni kezdett, s megint ugyanazokat a szavakat mondta:

– Most már igazán csak hetek vannak hátra... Ha eddig kibírtuk, ezután is kibírjuk... Utána minden szép lesz, jó lesz... Úgy lesz, ahogy te akarsz... Csak legyünk erősek, ne adjuk magunkat a világ szájára... Ne legyünk senkinek témája... Én felszabadult nő vagyok, de védenem kell az Etédy család presztízsét; apám mégiscsak ismert név a tudományos világban...

– Paroles, paroles, paroles...

Íme, Dalida ide is követte őt, karjai ernyedten kígyóztak a leomló szőke haj között, valahol a magnó mögötti homályban. A társaság még az elején magukra hagyta őket, odaát röhincselte, csörgette poharait a másik szobában, még az ajtó is beljebb volt hajtva; mindezt bizonyára tapintatból tették, szánalomból, megértésből, biztatásból, s mikor Éva fölnézett ugyanazzal a mosolygó s kissé meghatódott pillantással, arca szinte rázuhant az asszonyka forró arcára, s átkarolva egészen magához húzta őt, és csókolta, és még a könnye is eleredt izgatott kimerültségében.

Már nem is a zenére, hanem valami belső mámortól forgott; talán nem is volt abban semmi ritmus, de ki tudja később, hogy mi és hogyan is történt oly rövid idő alatt... Mert a férfi tánc közben és csók közben egyszerre zengést hallott, éles fény sistergett át a szobán, de ebben a káprázatban ő már a levegőt ölelte, és a szája megtelt pergelt cukor ízével: egy percig még úgy érezte, hogy emelkedik, testetlenül száll fölfelé, aztán hirtelen zuhanni kezdett, és sötétség vette körül... Éva sikoltozására összeszaladt a társaság, a mérnököt átnyalábolták és végigfektették a heverőn; valaki vízért szaladt a konyhába, valaki a nulla-hatott tárcsázta, valaki háromszor is elkiáltotta:

– Mesterséges lélegzést a szájon keresztül!...

Éva tudta, hogy ez neki szól, hiszen ő az orvos, s mindjárt félre is húzódtak előle, de ő csak állt dermedten, szájában az iménti csók ízével; talán épp emiatt fogta el oly bénító zavar, hogy nem mert a kedves férfi szájára hajolni; rettegett, hogy ha minden mozdulatával, minden izgalmával levegőt, életet igyekszik lehelni belé, kiszolgáltatja magát a jelenlévőknek... És nézte elködösödő szemmel, tehetetlenül, ahogy a férfi arca egyre feketedve lemerül előtte, mint egy kalapált, szigorú maszk a víz alá.

„Paroles, paroles, paroles...”

– Zárjátok már le azt a kurva magnót! – ordította egy férfi, zokogásba fulladt hangon.

Elbeszélései közlésével búcsúznak a kolozsvári írótól. (A szerk.)